

4 Δεκεμβρίου 2012

Μία συζήτηση με τον μακαριστό Γέροντα Εφραίμ της Ι. Μ. Ξηροποτάμου († 5/12/1984)

[Ορθοδοξία](#) / [Μορφές](#)

Ο γέροντας κάθεται σ' ένα γώνιασμα που κάνουν οι πάγκοι στο αρχονταρίκι. Έχει ένα γαλήνιο και σχεδόν διάφανο πρόσωπο. Κάτι μάτια πεντακάθαρα και φωτεινά που δεσπόζουν κάτω από το απλό καλογερικό σκουφάκι. Μέσα σ' εκείνη την ατμόσφαιρα που μυρίζει ποτισμένη λιβάνι είναι σαν να νιώθει κανείς να ξεχύνεται

απλότητα και ειρήνη, ευλογία και παρηγοριά από ολόκληρη την παρουσία του γέροντα. «Ως μύρον επί κεφαλής το καταβαίνουν επί τον πώγωνα, τον πώγωνα του Ααρών, το καταβαίνουν επί την ώαν του ενδύματος αυτού· ως δρόσος Αερμών η καταβαίνουσα επί τα όρη Σιών ότι εκεί ενετείλατο Κύριος την ευλογίαν, ζωήν έως του αιώνος». Μιλά απλά και ήσυχα. Έχει σταυρωμένα τα χέρια και γέρνει λίγο το κεφάλι, λες και θέλει να έρθει πιο κοντά, να μιλήσει πιο μέσα, ανεξίτηλα.

Κάποιος ρωτά για τον μοναχισμό, τι προϋποθέτει.

- Ο μοναχισμός προϋποθέτει ιδιαίτερη κλίση που φυτεύει ο ίδιος ο Θεός, καθώς επίσης και το κάλεσμα. Αυτό το κάλεσμα (κλίση) έχει γίνει από τον Κύριο για

όλους, αλλά ο ίδιος μας λέγει ότι «ου πάντες χωρούσι τον λόγον τούτον». Έτσι το κάλεσμα απευθύνεται σε όλους, αλλά απαντά «ο δυνάμενος». Αυτός και γίνεται μοναχός... Βέβαια αυτό που μετρά τόσο στη ζωή του μοναχού όσο και στη ζωή του εν κόσμω χριστιανού είναι η συνέπεια σ' ένα πνευματικό πρόγραμμα. Η συνέπεια στο πρόγραμμα αυτό συνιστά έναν αγώνα κατά του κόσμου, του διαβόλου και της σαρκός. Οι εχθροί αυτοί καταφέρνουν να μας υποσκελίζουν, γιατί (και όταν) μας βρίσκουν απροετοίμαστους. Μας βρίσκουν δηλαδή σε ακηδία και έτσι έχουμε ένα σωρό πτώσεις. Οι πτώσεις δεν αντιμετωπίζονται και δεν αποφεύγονται παρά με την εγρήγορση και την προσήλωση σε ένα πρόγραμμα πνευματικής ζωής. Η πνευματική ζωή είναι μία μάχη και στην μάχη δεν μπορείς να παράτας το όπλο χωρίς κίνδυνο θανάτου. Χρειάζεται το όπλο ανά χείρας πάντοτε για την αντιμετώπιση των εχθρών. Αυτό γίνεται στην ζωή των μονάχων: Έχουν συνέχεια το όπλο ανά χείρας, ποτέ επ' ώμου. Μεγάλο ρόλο παίζει σ' αυτό το πράγμα η προσευχή...

-Ναι, γέροντα, αλλά σε μας η προσευχή γίνεται εντελώς τυπική τις περισσότερες φορές.

-Από την τυπική, όπως λέτε, προσευχή δεν ξέρετε πόσα αγαθά μπορούν να προκύψουν. Γιατί η προσευχή η τυπική, σε τακτές ώρες, μοιάζει με την γεννήτρια που δίνει φως. Μπορεί να δώσει το φως της πάντα ή μόνον τότε που χρειάζεται. Απαραίτητη όμως προϋπόθεση, για να δώσει φως, είναι, να φορτίζεται ή να τροφοδοτείται με καύσιμη ύλη. Αυτό τον ρόλο παίζει η τυπική προσευχή στην όλη πνευματική ζωή. Φορτίζει την γεννήτρια και της δίνει την δύναμη, για να μας παρέχει φως, όταν πάει να σκοτεινιάσει.

Μπορείτε να καταλάβετε τώρα την σημασία που έχει το «πνευματικό πρόγραμμα». Οι φιλίες και οι κοινωνικές υποχρεώσεις είναι τις περισσότερες φορές συνδεδεμένες με αλλοίωση, μικρή ή μεγάλη, του πνευματικού προγράμματος και είναι φανερό πόση βλάβη μπορεί να προξενηθεί από την αλλοίωση ή και την εγκατάλειψή του. Πόσο μεγάλο είναι αντίθετα το όφελός του, γιατί μας κρατά συνέχεια σε εγρήγορση αυτό που λέγεται στην ασκητική ζωή «νήψις».

Είναι αλήθεια ότι η νήψις και η προσευχή μαζί μας δίνουν την δύναμη του Χριστού και μας οδηγούν στην σωτηρία. Με τα δύο αυτά μπορεί κανείς να προσέχει πάντα τον εαυτό του και να καταλαβαίνει τις αδυναμίες του. Συγχρόνως ολόκληρος ο χρόνος είναι γεμάτος και δεν χρειάζεται να καταφεύγει σε κάθε είδους ενασχόληση, για να τον γεμίσει, ούτε στην εξωστρέφεια και στην λήθη του εαυτού του. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να αποφύγει τις μεγάλες πτώσεις και να καταφέρει ώστε οι μικρές να μη γίνουν θανάσιμα αμαρτήματα.

Γιατί θα πρέπει να γνωρίζετε ότι τα αμαρτήματα τα διακρίνουμε σε δύο βασικές κατηγορίες. Τα θανάσιμα και τα συγγνωστά. Τα θανάσιμα αμαρτήματα είναι τα χωρίς εξομολόγηση αμαρτήματα. Αυτά είναι τα κολάσιμα. Τα συγγνωστά αμαρτήματα είναι αυτά στα οποία πέφτει κανείς από άγνοια, αθέλητη ροπή ή ακόμα κι από την κατάσταση της αμαρτίας που βρισκόμαστε μετά την πτώση. Θα πρέπει να τονισθεί εδώ ότι τα συγγνωστά αμαρτήματα γίνονται αυτόματα θανάσιμα όταν δεν εξομολογούνται...

-Θα θέλαμε να μας ξεκαθαρίσετε μερικά σημεία: Πότε χαρακτηρίζουμε κάτι σαν συγγνωστό αμάρτημα και θέλει τότε εξομολόγηση;

-Για να πάρετε μία απάντηση θα πρέπει να αναφερθούμε στην κλίμακα που ακολουθεί η αμαρτία για να γίνει πράξη, αυτό που λέγεται αλλιώς εξέλιξη του λογισμού. Σε αδρές γραμμές, στην πρώτη φάση προβάλλεται η αμαρτία σαν λογισμός. Αυτό είναι η «προσβολή». Είναι η προβολή (και προσβολή συγχρόνως) ενός προσώπου, μιας εμπραθούς μορφής ή καταστάσεως στην οθόνη του νου. Αυτό το πράγμα στην πρώτη του εμφάνιση είναι αναμάρτητο, αλλά θα πρέπει να καταλάβουμε καλά ότι κάθε πονηρός λογισμός προέρχεται και κατευθύνεται από τον διάβολο, και να προσέξουμε πολύ, για να μη μας ξεγελάσει.

Το δεύτερο στάδιο που ακολουθεί είναι ο «συνδυασμός». Στον συνδυασμό έχουμε ανάμιξη του λογισμού με την θέλησή μας. Η ανάμιξη αυτή δίνει το έδαφος, για να αναπτυχθεί ο λογισμός και συγχρόνως δημιουργεί ένα «σκαμπανέβασμα» στην θέληση και μία ακαταστασία, για να εμποδιστεί η εξέταση και η απόρριψη του λογισμού.

Μετά είναι η «πάλη». Εδώ έχουμε την πάλη του νου και της θελήσεως, για να δεχθεί ή να μη δεχθεί τον λογισμό. Αν τον δεχθεί, έχουμε το τέταρτο στάδιο που είναι η «συγκατάθεση». Ο άνθρωπος κατακυριεύεται από το περιεχόμενο του λογισμού. Τον κοιτάζει «ενηδόνως», επιθυμεί και προσπαθεί με κάθε τρόπο να πραγματοποιήσει την αμαρτία. Στην κατάσταση αυτή η αμαρτία θεωρείται συντελεσθείσα, άσχετα αν δεν ακολούθησε η τελευταία φάση της αναπτύξεως του λογισμού που είναι η πράξη. Σ' αυτήν πραγματοποιείται με πλήρη επίγνωση η αμαρτία. Είναι μία αυτοκτονία με ολόκληρη τη σημασία και το βάρος της λέξεως.

Από τον συνδυασμό και κάτω έχουμε κατάσταση εφάμαρτη. Έχει ενδώσει και έχει αιχμαλωτισθεί κανείς. Γι' αυτό τον λόγο από τη φάση αυτή και μετά έχουμε αμάρτημα συγγνωστό, που χρειάζεται εξομολόγηση.

Τώρα μπορείτε να καταλάβετε τι μεγάλο ρόλο παίζει η νήψις. Κρατώντας τον νου σε εγρήγορση και ησυχία, αποδιώχνει τον λογισμό στην προσβολή. Στην φάση αυτή

υπάρχει ευχέρεια και ευκολία αποκρούσεως του πειρασμού. Είναι όμως μεγάλος ο κόπος, όταν έχει μπει μέσα, για να τον βγάλουμε. Όλη αυτή η κατάσταση μοιάζει με την προσβολή ενός σπιτιού από έναν κλέφτη. Ο κλέφτης (λογισμός) χτυπάει την πόρτα, για να μπει μέσα (προσβολή). Αν δεν του ανοίξει κανείς (απόκρουση λογισμού), τότε μένει έξω και δεν μπορεί να κάνει τίποτα. Όταν όμως του ανοίξει (συνδυασμός), τότε μπαίνει μέσα. Στην περίπτωση αυτή είναι φανερό πόσο πιο δύσκολα μπορεί να τον διώξει από πρώτα που ήταν έξω. Συγχρόνως από τη στιγμή που μπαίνει μέσα τα κάνει όλα άνω κάτω. Για τον λόγο αυτό άλλωστε και συνιστά εφάμαρτη πράξη ο συνδυασμός και τα επόμενα.

Δεν θα πρέπει εδώ να ξεχνούμε και την ακόλουθη αλήθεια: Κάθε γονάτισμα αδυνατίζει την θέληση και μας καθιστά πιο ευάλωτους. Και αντίθετα κάθε επιτυχημένη αντίσταση την χαλυβδώνει και την στηρίζει στην αντιμετώπιση των πειρασμών. Πολύ μεγάλη προσοχή χρειάζεται και για κάθε πάθος που αποκοιμήθηκε. Ξέρετε με τί είναι όμοιο; Με μία αρκούδα. Τέτοια δύναμη έχει. Μπορούμε όμως να το κρατούμε και να το κατευθύνουμε πολύ εύκολα, όπως ακριβώς η αρκούδα κατευθύνεται και τραβιέται από ένα κρικελάκι μονάχα. Αλλοίμονο όμως, αν πιάσει τον αρκουδιάρη ο ύπνος! Θα τον κατασπαράξει η αρκούδα, που την έσερνε. Έτσι ακριβώς και αν εμείς κοιμηθούμε (αφήσουμε τη νήπι). Τα αποκοιμισμένα πάθη θα ξυπνήσουν και θα μας κατασπαράξουν.

Εκτός από τον τρόπο που αναφέραμε για την αντιμετώπιση του λογισμού, δηλαδή την άμεση και ταχεία απόκρουσή του, υπάρχει και ένας άλλος. Αυτόν τον χρησιμοποιούσαν παλιά έμπειροι και δοκιμασμένοι μοναχοί. Είναι ο διάλογος με την αμαρτία, η λεγομένη «αντίρρηση» ή «αντιρρητικός πόλεμος», που συνίστατο στο να επιτρέπουν στον λογισμό να προχωρήσει πέρα από την προσβολή στον συνδυασμό, για να μελετήσουν την εξέλιξη κι όλες τις ενέργειές του και να τον πολεμήσουν μέσα στην καρδιά τους. Δεν είναι εύκολο και κατορθωτό ούτε ακίνδυνο το πράγμα, γι' αυτό και τότε ακόμη την μέθοδο αυτή δεν την συνιστούσαν σε όλους, όπως φανερώνει το σχετικό περιστατικό με τον Αββά Ποιμένα από το Γεροντικό. Αυτά για τους μεγάλους Αββάδες. Γιατί με κανέναν τρόπο δεν θα πρέπει να παραβλέπουμε την πονηριά και την εμπειρία του διαβόλου, την πανουργία του. (Πο→λεμάει τον άνθρωπο από καταβολής του). Κι ο κάθε λογισμός έχει μέσα του δέλεαρ πολύ, που ανταποκρίνεται στην φθαρμένη φύση μας και που δεν αντιμετωπίζεται εύκολα. Είναι ένας χείμαρρος που κατακλύζει, παρασέρνει και καταποντίζει τα πάντα, αν δεν τον σταματήσουμε εγκαίρως. Και το σταμάτημα γίνεται με την εγρήγορση και την χάρη της προσευχής. Η εγρήγορση και η προσευχή είναι τα δύο χέρια που παλεύουμε με τον λογισμό.

Εδώ είναι σκόπιμο να τονίσουμε ότι η προσευχή είναι το κύριο και το πιο

αποτελεσματικό μέσο για την αντιμετώπιση του λογισμού. Γιατί μία τέτοια στάση είναι έμπρακτη ταπείνωση· ομολογία ότι η δύναμή μου είναι λειψή και ανίκανη και για τούτο προσφεύγω σ' Αυτόν που είναι ισχύς και οχύρωμα, όπλο και νίκη. Η στάση αυτή της συντριβής και της προσφυγής στην προσευχή είναι φυσικό κατόπιν να ελκύσει το έλεος του Θεού πλούσιο, να στηρίζει εμένα και να απομακρύνει τον λογισμό ανίκανο να με βλάψει.

Ανάμεσα στις προσευχές η νοερά προσευχή είναι το δυνατότερο και το πιο εύχρηστο όπλο. Είναι εύκολα καταληπτή και γίνεται πιο γρήγορα από οποιαδήποτε άλλη. Μπορεί κανείς να την κάνει τις περισσότερες φορές στις κρίσιμες και επικίνδυνες στιγμές. Ακόμη είναι προσευχή με συγκεντρωμένο και συγκεκριμένο περιεχόμενο, γι' αυτό έχει την δύναμη να συγκεντρώνει τον νου στο περιεχόμενό της και να τον απομακρύνει από τον προβαλλόμενο (ή εν εξελίξει) λογισμό. Και πέρα από όλα αυτά, επειδή περιέχει το άγιο όνομα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού είναι μία προσευχή με ιδιαίτερη χάρη και αυτενέργεια.

Έτσι με την προσευχή και την προσοχή (νήψι) μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τον λογισμό και την αμαρτία που τον ακολουθεί. Η μία βοηθάει την άλλη σ' αυτή την αντιμετώπιση. Και οι δύο μαζί βοηθούν στην δημιουργία συνειδησέως αποδόσεως λόγου. Καταλαβαίνουμε δηλαδή τότε και συνειδητοποιούμε ότι όλες οι σκέψεις και πράξεις, και οι πιο μύχιες, είναι φανερές στο Θεό. Και όχι μόνον φανερές, αλλά και υπόλογες ενώπιον του κριτηρίου του. Ο μεγάλος καρπός αυτής της καταστάσεως είναι ο φόβος του Θεού, που γεννιέται μέσα μας. Με τον φόβο αυτό τώρα προσέχει κανείς τον εαυτό του διπλά και αποφεύγει μεγάλο πλήθος παραπτωμάτων.

Σ' αυτό αποσκοπεί και ο έλεγχος της πορείας μας της πνευματικής καθώς και της συνειδήσεως. Χρειάζεται για τον έλεγχο αυτό μία αυτοκριτική κάθε βράδυ, αλλά και περισσότερες φορές την ημέρα. Υπάρχει ένας σοβαρός κίνδυνος εδώ: η «πλάνη» (παραπλάνηση) της συνειδήσεως, που είναι δυνατόν να συμβεί πολύ εύκολα. Και παίζει μεγάλο ρόλο η συμπάρασταση του πνευματικού, που είναι ειδικά απαραίτητη σε περιπτώσεις αμφιβολίας. Σε κάθε αμφιβολία και ταλάντευση η άμεση λύση οδηγεί στον πνευματικό.

Αυτός ο φόβος και η μνήμη του Θεού είναι πολύ σπουδαίο πνευματικό κεφάλαιο. Φέρνει μαζί του τη μνήμη του θανάτου. Κάτι που το αποφεύγουν πολλοί και προσπαθούν να το ξεχνούν, όμως φέρνει τον άνθρωπο μπροστά στην

πραγματικότητα και συγχρόνως ωριμάζει τον πνευματικό αγωνιστή. Τον σοβαρεύει και τον κάνει πιο συνετό στις ενέργειές του, γιατί τώρα κοιτάζει με προοπτική πέρα από τον τάφο και φωτίζεται από την κρίση του Θεού.

Δεν μπορούν να λείψουν τώρα άλλες δύο μνήμες συνακόλουθες: η μνήμη των αμαρτιών και των πτώσεων, και η μνήμη των ευεργεσιών του Θεού. Η σημασία τους για τον πνευματικό αγώνα μπορεί να γίνει κατανοητή με το παράδειγμα από την ζωή κάποιου μοναχού. Αυτός είχε γραμμένες σε δύο τοίχους στο κελλί του, στον ένα τις αποτυχίες, πτώσεις και αμαρτίες του και στον άλλο τις επιτυχίες που είχε σημειώσει στον μοναχικό του αγώνα. Όταν λοιπόν αισθανόταν την Χάρη του Θεού και κάποια επιτυχία να σημειώνεται, για να αποφύγει την υπερηφάνεια που αναδευόταν μέσα του, έστρεφε προς τον τοίχο που είχε γράψει τις αμαρτίες του: «Κοίταξε τί έχεις κάνει μέχρι τώρα· πόσο είσαι ανάξιος γι' αυτή τη χαρά και πού μπορεί να ξεπέσεις, αν αφεθείς». Από την άλλη μεριά, όταν ένιωθε τον πειρασμό έντονο, την όχληση του διαβόλου ή την απελπισία να τον κυριεύει μετά από κάποια πτώση, έστρεφε το πρόσωπό του στον απέναντι τοίχο με τις αρετές: «Δες με τί σε αξίωσε ο Θεός και πού σε βοήθησε να φτάσεις. Πώς θα τα εγκατάλειψης τώρα όλα αυτά που σου χάρισε, ενώ μπορείς να τα ξαναφτάσεις και να προχωρήσεις ακόμα πιο πέρα;»

Έτσι η μνήμη των αμαρτιών μας μάς κρατάει σε ταπείνωση και εγρήγορση εμποδίζοντας τις περαιτέρω πτώσεις. Και μαζί μ' αυτήν η μνήμη των ευεργεσιών του Θεού (γιατί τέτοιες είναι οι αρετές) μας γεμίζει ελπίδα και ευγνωμοσύνη προς Αυτόν που μας συγχωρεί πάντα, μας στηρίζει και μας προστατεύει. Τα δύο στηρίζουν την καρδιά, τροφοδοτούν την μετάνοια και κάνουν πιο βατό τον δρόμο της χριστιανικής ζωής...

-Πάτερ, ξαναγυρίζω στην προσευχή, και είναι η δυσκολία που συναντούμε στη σχέση της με την μελέτη...

-Πρώτα-πρώτα θα πρέπει να πούμε ότι η καθαυτό πνευματική μελέτη δεν ξεχωρίζει από την προσευχή. Μπορεί να θεωρηθεί κι αυτή σαν ένας δρόμος προσευχής. Το πρόβλημα της μελέτης των σπουδών σας είναι στενά συνδεδεμένο με το γενικότερο πρόβλημα της αξιοποίησής του χρόνου και του πνευματικού προγράμματος, που λέγαμε στην αρχή. Διαβάζει κανείς, για να πάρει το πτυχίο του, για να μπορεί να ζήσει. Αυτό δεν είναι έξω από την ζωή του ούτε άσχετο με την πνευματική του πορεία. Γιατί τώρα μ' αυτή την μελέτη ετοιμάζει το υπόβαθρο μιας εργασίας για την συντήρησή του αργότερα. Έτσι δεν είναι ξένο από την όλη ζωή του. Και για να μη γίνεται ξένο και μας απορροφά από την πνευματικότητα, χρειάζεται να διανθίζεται από κάθε πνευματική δυνατότητα. Αυτό είναι κάτι που ισχύει σε πλατύτερο πλαίσιο: Όλος ο χρόνος να διανθίζεται από κάθε δυνατό

πνευματικό έργο. Στην περίπτωση αυτού του κοινού «διαβάσματος», θα μπορούσε να γίνει κάτι σαν μία «ιεροτελεστία», όσο παράξενα κι αν χτυπά αυτό στ' αυτιά μας. Να αρχίζει με μία προσευχή, με την οποία αποθέτουμε την μελέτη μας μπροστά Του και ζητάμε να μας φωτίσει και να μας βοηθήσει. Όταν σταματά το διάβασμα για διάλειμμα, είναι εύκολο να διαβάσουμε δυό-τρεις προτάσεις από ένα βιβλίο πνευματικό και να ξεκουραστούμε από το άλλο εμβαθύνοντας σ' αυτές. Ή ακόμα να προσευχηθούμε με την «ευχή». Είπαμε για το πλεονέκτημα που έχει αυτή η προσευχή να είναι μικρή και σύντομη. Μπορεί να γίνεται ακόμα και στον δρόμο. Κι έχει μία αυτενέργεια πνευματική, ακόμα κι όταν γίνεται μηχανικά. Το πεδίο του πνευματικού αγώνος είναι ανοιχτό πάντοτε και παντού. Είναι μεγάλο πράγμα να είναι ο νους συγκεντρωμένος στις σελίδες που διαβάζω. Στο ενδιαμέσο όμως, όταν χαλαρώνει η προσοχή και η συγκέντρωση, βρίσκει την ευκαιρία ο διάβολος να επιτεθεί και να πολεμήσει. Και αυτό είναι που θα δει ο Θεός: πώς σταθήκαμε μπροστά σ' αυτήν την επίθεση. Γι' αυτό χρειάζεται να είμαστε συνέχεια στην πνευματική σκοπιά και να εντοπίζουμε τις επιθέσεις. Και τα άλλα μετά είναι υπόθεση πνευματικού αγώνος.

-Καλά, γέροντα, αλλά όταν διαβάζουμε εμείς και θέλουμε να κάνουμε ένα διάλειμμα, είναι για να σταματήσουμε την ένταση στην οποία βρισκόμαστε. Να ξελασκάρουμε τον νου και να ξεκουραστούμε. Το να διαβάσουμε κάτι άλλο ή να προσευχηθούμε απαιτεί προσπάθεια και προσοχή που ζητούμε να αποφύγουμε. Ή, ας πούμε, είναι μερικές φορές που δεν θέλεις απλώς να σταματήσεις να διαβάζεις, αλλά να βγεις έξω από το δωμάτιο, να κάνεις μία βόλτα, να ξανασάνεις... Καταλαβαίνετε βέβαια πόσα προβλήματα δημιουργούνται μ' αυτή την έξοδο...

-Δεν είναι υπερβολή να λέει κανείς πως ξεκουραζόμαστε από το διάβασμα με την προσευχή, που θέλει προσοχή, όπως λέτε. Είναι αλήθεια βέβαια ότι στην αρχή η εφαρμογή ενός τέτοιου τρόπου στην μελέτη ίσως κουράζει. Είναι όμως πιο μεγάλη αλήθεια ότι η πραγματική προσευχή ξεκουράζει. Ο αρχικός κόπος γίνεται μετά γλυκός καρπός. Η προσευχή είναι καρπός γαλήνης και ειρήνης. Καρποφορεί την παρηγοριά και την ησυχία, το ξαλάφρωμα από τον φόρτο. Μετά, αν είναι δύσκολο να προσευχηθεί κανείς έτσι, σήμερα έχουν πάρει τέτοια διάδοση που είναι εύκολο να έχει ένα κασσετόφωνο, ώστε την ώρα που θέλει να ησυχάσει να ακούσει λίγη βυζαντινή μουσική. Ας μη κάνει τίποτα· ας ακούσει μονάχα την μουσική της Εκκλησίας μας.

Είναι και οι φορές που, όπως λέτε, επιζητά κανείς να βγει στον δρόμο να περπατήσει, να αλλάξει περιβάλλον και να ξανασάνει. Ας μη ξεχνούμε ότι ο δρόμος ή ό,τι άλλο, έχει να παρουσιάσει πολλές αφορμές για αμαρτία. Ας θυμούμαστε ότι στον δρόμο μας αρκετά συχνά συναντούμε εκκλησίες. Και ο Θεός έσπειρε τις

εκκλησίες μέσα στους δρόμους σαν τις οάσεις μέσα στην έρημο. Είναι εύκολο να καταφύγει κανείς σ' αυτές. Να αλλάξει περιβάλλον, να ανασάνει πραγματικά χωρίς να δηλητηριαστεί. Μέσα στον οίκο του Θεού ξεκουράζεται, προσεύχεται, αλλάζει, αναπαύεται. Μετά επιστρέφει στο σπίτι του. Έχει περπατήσει, έχει ξελασκάρει και έχει συγχρόνως ανανεωθεί. Είναι έτοιμος να συνεχίσει την μελέτη του, αλλά έχει περιφρουρήσει και τον εαυτό του από τις προσβολές του πονηρού. Αυτός είναι ένας μονάχα τρόπος να τακτοποιήσουμε το πρόγραμμα ενός διαλείμματος, χωρίς να χαθούμε. Γιατί μπορούν να βρεθούν κι άλλοι. Ο αγωνιζόμενος άνθρωπος μηχανεύεται τα πάντα, για να προοδεύσει και να προφυλαχθεί· να κρατηθεί μέσα στην αίσθηση της παρουσίας του Θεού. Θυμηθείτε τον Ιωσήφ τον πάγκαλο! Δεν τον σταμάτησε τίποτε στην προσπάθειά του να μη χάσει τον Θεό: Παράτησε το ένδυμά του στην γυναίκα του Πετεφρή. Δεν ντράπηκε να φύγει γυμνός στους δρόμους, γιατί τον σκέπαζε ο Θεός γιατί γι' Αυτόν ακριβώς (για να μην Τον χάσει) τα παράτησε όλα.

Είναι μερικοί που περιμένουν θαύματα, όταν αρχίζουν να εφαρμόζουν ένα πνευματικό πρόγραμμα. Και επειδή δεν τα βλέπουν, απογοητεύονται και τα παρατούν ή δυσανασχετούν. Οι καρποί δεν φαίνονται αμέσως με την έναρξη αυτής της μάχης. Χρειάζεται πολύς κόπος. Οι καρποί έρχονται σίγουρα μετά από σκληρό αγώνα. Πολλές φορές σιγά-σιγά, χωρίς να το καταλαβαίνουμε. Χρειάζεται λοιπόν υπομονή και συνεχή επαγρύπνηση, για να γνωρίσουμε σιγά-σιγά τον Θεό. Η προσευχή μάς δείχνει ποιός είναι πραγματικά ο Θεός. Και δεν πρέπει να παραξενευθείτε, αν σας πω ότι σ' αυτό βοηθάει κι ο διάβολος ακόμα: στο να μας δείχνει τον Θεό! Είναι, όπως έλεγε ένας αββάς, ότι ο διάβολος του έμαθε να προσεύχεται. Τον ρώτησαν τότε πώς είναι δυνατόν; Και τούς φανέρωσε ότι αυτό γίνεται με την αντιμετώπιση των λογισμών. Καθώς προχωρούσε στην πνευματική του πορεία αυξανόταν οι επιθέσεις του διαβόλου, γινόταν πυκνότερες και ισχυρότερες. Για να τις αντιμετωπίσει, κατέφυγε στον Θεό. Κι έτσι δεν ήταν στιγμή της ημέρας ή της νύχτας που να μην κραυγάζει ζητώντας το έλεος του Θεού. Έτσι έμαθε να προσεύχεται αδιάλειπτα, και μετά από δεκατέσσερα χρόνια του εμφανίστηκε ο Κύριος. Κατέπαυσε η ταραχή και όλα γέμισαν ησυχία, ειρήνη και γαλήνη. Τότε καρποφόρησαν οι κραυγές του ελέους, τότε που είχε επικρατήσει ο Κύριος. Κατάλαβε συγχρόνως τότε πως, αν δεν έλθει ο ίδιος ο Κύριος, είναι απελπιστικά αβοήθητος. Μόνο στο θείο έλεος υπήρχε η ειρήνη της καρδιάς και του νου, η γαλήνη του σώματος και η ακεραιότητα της θελήσεως.

Καμμία από τις πράξεις μας δεν θα πρέπει να μας τραβά μακριά από τον Θεό. Και καμμία προσπάθεια πνευματική δεν είναι και δεν καρποφορεί μακριά Του. Η Χάρис βρίσκεται κοντά στον Θεό. Και ο Θεός είναι βασιλεύς επί πάντων· και επί των παθών. Έτσι και τον άνθρωπο που ζητά την Χάρη Του τον στέφει βασιλέα επί των

παθών. Θα πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν κάνουμε έναν οποιονδήποτε αγώνα. Έχουμε έναν αγώνα με αιώνιο αντίκρουσμα. Για τον λόγο αυτό παρουσιάζει δυσκολίες που δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν παρά με την βοήθεια που παρέχεται από την Χάρη του Θεού.

-Σας κουράσαμε, αλλά θα σας κάνουμε και μία ερώτηση ακόμα. Γιατί ο Θεός παραχωρεί και προχωράει τόσο πολύ ο διάβολος; Μήπως για να δειχθεί το αυτεξούσιο του ανθρώπου και η ελεύθερη προτίμησή του για τον Θεό;

-Ο Θεός δημιούργησε και συντηρεί τα πάντα από αγάπη. Έτσι από αγάπη έπλασε και τον άνθρωπο, και τον έπλασε με το αυτεξούσιο. Κι όταν επιτρέπει να δοκιμάζεται, από αγάπη το κάνει και από αγάπη δεν επιτρέπει στον διάβολο να προχωρήσει τόσο, ώστε να φθείρει και να καταστρέψει την ψυχή του -εκτός αν ο ίδιος θεληματικά του την παραδώσει. Η παραχώρηση και η παραγγελία του Θεού προς τον διάβολο, όταν αυτός ζητά την άδεια να βλάψει τον Ιώβ είναι σαφής: «ιδού παραδίδωμί σοι αυτόν, μόνον την ψυχήν αυτού διαφύλαξον».

Κατά παραχώρηση λοιπόν του Θεού ο διάβολος μάς βάζει σε δοκιμασίες και προχωράει όσο προχωράει. Και βέβαια με τον τρόπο αυτό ο άνθρωπος κάνοντας χρήση του αυτεξουσίου παραδίδει τον εαυτό του στον Θεό ή στην απώλεια. Αλλά πέρα από του να φανερώνει την ελευθερία του ανθρώπου και την χρήση της, ο πόλεμος του διαβόλου προχωρεί, για να είναι η αρετή σφραγισμένη με την νόμιμη πάλη. Κάθε αρετή είναι μία θεία δωρεά. Η πάλη που κάνει ο πνευματικά αγωνιζόμενος είναι η σφραγίδα αυτής της δωρεάς. Σαν το δοχείο που, αν δεν σφραγισθεί, στο παραμικρό κούνημα διατρέχει τον κίνδυνο να αδειάσει, έτσι και ο άνθρωπος. Οι μάχες που δίνει με τον πονηρό σφραγίζουν το δοχείο (τον ίδιο δηλαδή), ώστε το έλεος της Χάριτος να είναι φυλαγμένο και σφραγισμένο νόμιμα.

Καταγραφή από συντροφιά φοιτητών.

Πηγή: «Αγιορείτικη Μαρτυρία», εκδ. Ι.Μ. Ξηροποτάμου, τ.1, σ.19-24

<http://bit.ly/17ALfub>